

REZUMAT

Prezentarea sintetizată a unor mecanisme esențiale ale cântatului la flaut este pe de o parte bazată pe o cercetare atentă și comparată a unor publicații prestigioase, pe de altă parte sunt rodul unor cercetări empirice realizate de mine în timpul studiilor la Universitat für Musik und darstellende Kunst Wien și pe parcursul a peste 10 ani de lucru cu elevi și studenți din România, Austria, Polonia, Croația și Japonia. Toată această cercetare este menită să clarifice, să ușureze și să alinieze studiul tinerilor flautiști români la standarde de interpretare internaționale.

La baza acestei lucrări și a cercetării aferente au stat atât experiența mea artistică, cât și curiozitatea și interesul de a colecta și sintetiza într-o manieră cât se poate de comprehensibilă tot ceea ce se știe astăzi despre interpretarea la flaut. Parcursul meu artistic s-a desfășurat în câteva etape diferite. Am început studiul flautului în România, la Liceul de Muzică „George Enescu” din București. Prezența mea la cursuri internaționale de măiestrie mi-au arătat diferențele dintre ceea ce considera școala românească de flaut și nivelul tehnic și interpretativ al colegilor de aceeași vârstă din alte țări cu tradiție. La vârsta de aproape 21 de ani am reînceput flautul la Universitat für Musik und darstellende Kunst Wien, pentru prima oară într-un sistem de lucru bine structurat, dar flexibil, la curent cu noile tendințe și perfect adaptat nevoilor individuale. A trebuit să uit tot ce făcusem până la acel moment și să duc o muncă anevoioasă de a îmi reconsidera, cu răbdare, majoritatea aspectelor tehnice legate de postură, de respirație, de o emisie curată, precum și însușirea unor metode progresive de studiu. Intuind atunci importanța acestui proces am decis să documentez întreaga mea experiență transformativă, sub forma unui jurnal de lucru, cu gândul de a nivela drumul pentru generațiile de flautiști români ce vor urma. Acestei etape de acumulare și fixare a tuturor tehnicilor flautului, i-a urmat o lungă perioadă de căutări și cercetări împreună cu flautiști mai tineri, elevi și studenți, cu scopul de a structura și de a condensa toate informațiile dobândite, într-o formulă care să-l ducă pe tânărul flautist din România pe drumul cel mai scurt către o aliniere la standardele internaționale de performanță.

Această perioadă s-a suprapus cu încercările mele de a extinde limitele conceptelor repertoriale, oferindu-i flautului noi dimensiuni de expresie în muzica clasică, cultă-contemporană și cross-over, contribuind la o mai bună recepție a acestui instrument din partea publicului. Astfel toate tehnicile și metodele expuse în această lucrare au fost atât cercetate cât și asumate muzical, în sute de concerte dintre cele mai diverse.

În peisajul muzical internațional, flautul a avut o evoluție puternică, în special în perioada în care România era o țara închisă. Această evoluție s-a bazat pe un schimb de informații, posibil

datorită liberei circulații a unor soliști și a unor profesori remarcabili. Putem trage astfel concluzia că metodologia românească a fost una bazată aproape exclusiv pe experiențele individuale ale unor profesori dăruți, pe alocuri însă neactualizată și nealiniată la tendințele și la cerințele lumii muzicale vestice.

Preocuparea pentru o metodologie cât mai eficientă a predării flautului m-a făcut să merg pe firul metodelor folosite de către pedagogii din ziua de astăzi ai marilor instituții de învățământ din lume. Aceasta a dus la concluzia că toate își au originile în școala de flaut franceză modernă, începând cu marele flautist și pedagog Paul Taffanel. Lucrarea de față este bazată pe studiul tuturor metodelor recunoscute internațional de la începuturile flautului Böhm și până în zilele noastre. Astfel ea își atinge și alt scop, de a îl plasa pe tânărul flautist român pe o linie a informației neîntrerupte.

Desăvârșirea unui program valoros și a unei interpretări de excepție este dată de o sumă de abordări tehnice, de o analiză minuțioasă a textului și de o neobosită reflecție asupra întrebărilor „ce doresc să exprim?” și „cum doresc să exprim?”. Pornind de la această idee, Arta Flautului a fost gândită ca un laborator de lucru care să ofere flautistului răspunsuri și soluții punctuale la chestiunile fundamentale ale cântatului la flaut, folosind atât știința momentului cât și (acolo unde am considerat oportun) puterea exemplului.

Această lucrare și-a propus să sublinieze importanța studiului analitic al partiturilor, cu miza de a se încerca un răspuns la întrebarea “ce dorește să ne spună textul muzical?”, deoarece tehnica desăvârșită își pierde sensul dacă nu există o înțelegere prealabilă a compoziției, așa cum se poate observa în studiul de caz inclus. Și aici am indicat soluții de referință, ca orientare și invitație pentru o analiză din ce în ce mai sofisticată.

Odată stabilită o hartă a textului muzical, flautistul își va pune problema abordării tehnice a lucrării. Nucleul cercetării de față îl reprezintă o selecție de tehnici, precum și modul în care sunt realizate și aplicate, metode ce vin să aducă diferite răspunsuri la întrebarea “cum să redau textul muzical?”.

Pe parcursul cercetărilor mele, desfășurate pe mai mulți ani, analizând și comparând pe de-o parte publicațiile de specialitate și pe de altă parte pozițiile a zeci de tineri flautiști, am constatat și demonstrat formula în care o postură bună determină o respirație eficientă, o respirație eficientă este esențială pentru un sunet bun. Prin urmare pentru a avea un sunet bun, este esențial ca tânărul flautist să înțeleagă și să practice poziția corectă. Această formulă este motivul pentru care am ales să clarific chiar în prima parte a lucrării, într-o manieră cât mai ușor de înțeles, aspectele esențiale legate de postură. O postură corectă este cea care îi permite flautistului să respire bine și să producă sunet într-un mod cât mai firesc cu putință, fără blocaje, sau tensiuni nedorite. Informațiile și demonstrațiile prezentate în aceste pagini reprezintă ceea ce în ziua de astăzi este universal acceptat

drept o poziție corectă, un concept desigur supus modificării, ajustării și perfecționării individuale ale fiecărui flautist.

Respirația și controlul ei sunt chestiuni fundamentale pe care se bazează aproape toate tehnicile flautului. O artă în sine, susținerea coloanei de aer determină o emisie bună, o frazare bine direcționată și în general o abordare variată și plină de strălucire a unor stiluri diferite. Consider că explicațiile mecanismelor respirației sunt binevenite pentru a îl ajuta pe tânărul flautist să obțină o reprezentare clară a modului în care produce sunet.

Fantezia timbrală și intonația în interpretarea la flaut sunt în ziua de astăzi cerințe principale și totodată factorii care pot face diferența în orice competiție internațională. Această lucrare nu doar explică drumul către un sunet de bază stabil și bine intonat, dar deschide apetitul flautiștilor pentru o timbralitate cât mai variată. Exercițiile incluse rezolvă pe de o parte stabilizarea ambușurii, pe de altă parte însă îi oferă un grad înalt de flexibilitate, condiția de bază pentru realizarea unor timbruri diferite și a unei intonații juste. Concluzia uneia dintre demonstrațiile cheie ale acestei lucrări este că se pot rezolva eventuale probleme de claritate a sunetului, prin studiul atent al intonației cu ajutorul aparatului de acordaj, un instrument nelipsit din viața oricărui flautist profesionist și aspirant totodată. De asemenea se pot trage o serie de concluzii despre legăturile intrinsece dintre diferite tehnici, explicate pe larg: dintre articulație și susținerea coloanei de aer; dintre vibrato și pasajele articulate; dintre flexibilitatea ambușurii și intonație.

Abordarea selecției de efecte expuse în această lucrare îi deschide calea flautistului către muzica secolului XX și XXI. Pe lângă faptul că tehnicile extinse ale flautului dezvoltă imaginația sonoră a interpretului, ele au și o contribuție notabilă la dezvoltarea tehnicilor de bază, precum: creșterea vitezei aerului cu ajutorul frulatto; controlul fin al ambușurii cu ajutorul whistle tone, pe lângă multe altele.

Pentru a face performanță la cel mai înalt nivel, flautistul de astăzi trebuie includă toate tehnicile instrumentale și de studiu aprofundat al partiturii într-un sistem de lucru coerent și eficient. Lucrarea de față oferă soluții pentru organizarea cât mai bună a studiului și dorește să îl ajute pe tânărul flautist să depășească momentele dificile ale tuturor etapelor pregătitoare.

Am dorit ca în studiul de caz din această lucrare să îmi expun toată experiența și toate informațiile acumulate, miza fiind fixarea unor repere în lucrul pentru o bună înțelegere și însușire a textului muzical. Ideea catalizatoare a acestui studiu este faptul că tehnica excepțională trebuie pusă în slujba unei interpretări cât mai valoroase. Scopul asumat este ca această călătorie în lumea tehnicilor și a interpretării la flaut să contribuie la motivația și la plăcerea de a studia, tinerii flautiști descoperind prin ea lucruri fascinante atât despre acest instrument cât mai ales despre sine. Într-o lume aflată într-o permanentă schimbare, mi-aș dori ca această lucrare să le cimenteze amprenta personală și totodată să le deschidă drumuri, pe care să pășească cu curiozitate și dedicare.